

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo in upravnništvo: Wolfova ulica št. 1/I.
Telefon 213.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Izvajajte konsekvence!

Globoko utemeljeno pravilo političnega življenja je, da se sodi politika po uspešnosti njegovega dela. V skladu s tem pravilom je, da se umakne vsak politik, ki ga je »polomil« in da se pojavi v ospredju političnega življenja šele tedaj, kadar je kot prostak v stranki z dejanji dokazal, da se more o njegovih bivših polomih govoriti kot o le slučajni.

Po vsem svetu je to pravilo uveljavljeno in po vsem svetu se na ta način vrši izbira najboljših politikov. Samo v naši napredni javnosti se tega pravila ne uveljavlja, samo pri nas si hočejo nekateri lastiti monopol v vodstvu politike, pa čeprav je njihova nesposobnost postala že pregovorna.

Samo pogledmo njih delo od prevrata dalje. Če kdaj, tedaj je bila prilika, da zavzame napredna stranka vodilno vlogo v narodu in da postane prava zastopnica naroda. In izgledalo je tudi, da se to zgodi. V okrilju Jugoslovanske demokratske stranke se je združil ves napredni živeli in tako koncentriran je bil v stanju, da prične mogočno borbo za vodilno mesto.

Toda skoraj je bilo koncentracije konec in prišlo se je razpadanju. Zapustili so JDS najprej kmetje, potem delavci in na koncu še meščani in mesto ene napredne politične stranke, smo jih dobili pet. Nezmislno je govoriti, da bi bila vedno krivda le na onih, ki so odšli iz enotne stranke, temveč jasno je, da so krivi oni, ki niso znali nasprotstev pravočasno likvidirati. V danem slučaju pa bi mogli reči celo to, da ti krogi konfliktov sploh hoteli niso rešiti, ker jim je bila vsa napredna stvar stranskega pomena in ker jim je bilo mar samo to, kako bi komandirali! Dosledno temu, so proti vsakomur, ki ni slepo izpolnjeval njihovih klikarskih povelj, tako dolgo intrigirali, dokler ga niso izinigrirali iz stranke in se tako oprostili neljubega tekmeča, pa čeprav je bil še tako zaslužen za napredno stvar in čeprav je bilo še tako jasno, da bo z njegovim izstopom stranka oslabiljena.

Ampak vse to gospode iz klike ni motilo, ker oni niso nikdar iskali zapiranja ljudstva, temveč vedno samo milosti vladajočih.

Samo to skrb so poznali, da je njihova stranka v vladi in da potom upliva, ki ga je pridobila srbška demokratska stranka v delu za ljudstvo, komandirajo v Sloveniji proti volji ljudstva. Iz tega vzroka so bili tudi najgorenejši pristaši centralizma in ne iz idejnih razlogov, kakor se je to jasno pokazalo začetkom letošnjega leta, ko so bili pripravljeni zavreči vse svoje prejšnje politične nazore, samo da bi se s tem dokopali do vlade.

Temu njihovu političnemu cilju je bila primerna tudi njihova taktika. Brez zaslonbe ljudstva, odvisni le od milosti drugih, niso mogli, še manj znali zastopati z odločnostjo ljudske interese, temveč vsa njihova taktika je bila le v tem, da so vedno zagotavljali svojo udanost režimu in da so črtili svoje nasprotnike kot antidržaven in prevratni element. Ker niso bili v stanju, pridobiti si ljudske naklonjenosti z delom za ljudstvo, so si hoteli lubezen izsiliti. Ne slučaj, ampak globoko utemeljeno v mladinski politični koncepciji je bilo, da so bili mladini najbolj goreči pristaši močne roke, ki je dostikrat popolnoma identična z absolutizmom. Ni čuda, če so res svobodnomislne ljudje vedno bolj zapuščali Jugoslovansko demokratsko stranko in če so ostali končno mladinski generali osamljeni.

Mojstrsko so uničili mladini močno in enotno napredno stranko in kljub temu hočejo še naprej veljati kot edino pravi zastopniki napredne misli. Ampak uničevanja naprednega življa mora biti konec in to zaradi tega: gospodje, izvajajte konsekvence in poslovite se od pozorišča!

Pa še iz drugih ozirov moramo to zahtevati. Mladinski pogorelci ne skodujejo samo stvari kot taki, temveč tudi posameznikom. Koliko vrlih naprednjakov je danes, ki morajo nositi težke posledice, ker so verjeli mladinskim ge-

Radić se sprijaznil z monarhijo.

Zagreb, 26. septembra. Iz krogov Hrvatske Zajednice in HRSS prihajajo zelo optimistična poročila. Zatrjuje se, da je dosežena popolna soglasnost v vseh važnejših vprašanjih. Pri sklepanju sporazuma se ne polaga važnosti toliko na notranja politična vprašanja, temveč glavna pozornost velja upravnim reformam. Tudi macedonsko vprašanje se smatra samo za upravno vprašanje.

Enako ne dela vprašanje monarhije in republike nobenih težav. Kakor je bilo že naglašeno v komunikatu, se je Radić popolnoma sprijaznil z monarhijo v angleškem zmislu. Ni pa res, da je to

razumeti tako, kakor da bi Radić hotel doseči za Hrvatsko stališče Irske. V zvezi s tem se zatrjuje, da bo v najbližjem času Radić sprejet od kralja v avdienco.

O tem vprašanju razpravlja tudi današnji »Jutrarni list«, ki je znan po svojih dobrih zvezah z Radićem. Med drugim pravi »Jutrarni list«, da je Radić že večkrat govoril o monarhiji v angleškem zmislu in tudi opetovano povdaril, da se ni treba kralju bati nobenega napada s strani Hrvatov. Zato je verjetno, da ni več daleč čas, ko stopi kralj v direkten stik z Radićem.

Dozdevna kriza prekoračena.

Beograd, 26. septembra. Politični krogi smatrajo, da bo politični položaj nekaj časa v zatišju in bo vlada vršila priprave za vstop radićevcev v vlado. Vladni krogi trdijo, da so popolnoma zadovoljni z referatom Nastasa Petrovića in z uspehom njegove misije v Zagrebu. Dalje je položaj vlade ugoden, ker so odstranjene vse težkoče za vstop HRSS v vlado. Z velikim zanimanjem pričakujejo v Beogradu prihod kralja, ker se bo položaj na ta način v mnogem razčistil.

Konferenca o situaciji. Vesti radikalov neresnične.

Beograd, 26. septembra. Včeraj popoldne se je nadaljevala konferenca šefov vladnega bloka Spahie, Korošca in Davidovića o političnem položaju. V prvih dneh prihodnjega tedna pričakujejo povratek kralja v Beograd. Nastas Petrović je demantiral vesti, ki so se razširile včeraj v radikalnih krogih, da je kralj na Bledu ni hotel sprejeti in da je radi tega iz Zagreba prišel naravnost v Beograd.

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 26. septembra. Včeraj od 4. do 8. zv. je vlada imela plenarno sejo min. sveta, na kateri so razpravljali o položaju. Na seji so ugotovili, da je položaj za radikale v mnogih ozirih neugoden. Sklenili so, da se beograjski občini ne odobri kredita 14 milijonov dinarjev, ki ga je zahteval, ker so prišli na sled raznim nepravilnostim in zlorabam prošlega pravilnika. Spaho in Pe-

čić bosta morala prehodno poročati o potrošku bencina. Občini v Skoplju se odobri kredit 5 milijonov dinarjev za zgradbo osnov. Šole v Skoplju. Dalj so razpravljali na seji min. sveta o zahtevi zemljoradnikov, da se ukine izvrševanje agrarnih procesov v Dalmaciji in so sklenili, da se sestane posebna komisija, ki bo proučila pravno stran begluške uredbe.

KRALJ V SUBOTICI IN VRBASU.

Beograd, 26. septembra. Kralj je včeraj napravil v spremstvu svojega adjutanta krajši izlet z avtomobilom do Subotice in Vrbasa. Prebivalstvo brez razlike narodnosti je kralja povsod navdušeno pozdravljalo.

IMENOVANJA DELEGATOV ZA POGAJANJA Z ITALIJO.

Beograd, 26. septembra. Vlada je določila za pogajanja z Italijo, ki se bodo vršila 1. oktobra v Benetkah, predsednik delegacije: dr. Otokar Rybář, predsednik člani delegacije pa so: prof. Šilović, dr. Fignater, advok. na Reki, dalje trije eksperti in več tajnikov.

FINANČNI ODBOR ODGOĐEN DO NOVIH VOLITEV.

Beograd, 26. septembra. Vladni krogi trdijo, da se finančni odbor ne bo več sestajal radi tega, ker na včerajšnji seji ni bil odobren kredit prometnega ministra 140 milijonov dinarjev. Vlada pravi, da je nemogoče delati s takim odborom in se bodo po 20. oktobra vršile nove volitve.

DELA RAZMEJITVENE KOMISIJE ZA REKO IN ZADAR KONČANA.

Beograd, 26. septembra. V Beograd je prispel včeraj general Milić, ki je zunanjemu ministru poročal o končani razmejitvi v Zadru. Tudi vprašanje razmejitve Reke je rešeno, čakajo samo še poslednje sankcije.

POTOVANJA MINISTROV.

Beograd, 26. septembra. Danes je odpotoval v Skoplje poljedelski minister Kulovec, ki bo obiskal veliko razstavo srbškega poljedelskega društva v Skoplju. Notranji minister Nastas Petrović bo odpotoval v nedeljo v Jagodino, v ponedeljek pa bo odšel na Belje, ako kralj do tega časa ne bi prispel v Beograd.

AKCIJA ZA SAMOSTAN SV. NAUMA.

Beograd, 26. septembra. V Beograd je prispel naš poslanik v Parizu g. Spalajković, ki bo vladi, kakor trdijo, poročal o razpoloženju v francoskem javnem mnenju za vprašanje samostana Sv. Nauma.

Protogerov ni bil izvoljen za naslednika Aleksandrova.

Beograd, 26. septembra. Iz Sofije poročajo, da se je vršilo zborovanje članov makedonskega revolucionarnega komiteta frakcije Todora Aleksandrova, na katerem je bila predložena tudi kandidatna lista Protogerova. Ta

lista pa je propadla in je bil za šefa komiteta soglasno izvoljen Kara Azev, učitelj v Džumaji in osebni prijatelj Todora Aleksandrova. Predvidevajo se nova krvoprelitja na Bolgarskem.

Rusija za revizijo mirovnih dogovorov.

Dunaj, 25. septembra. Poročevalcu »Neue Freie Presse« je izjavil zastopnik ruskih sovjetov v Londonu Rakovski sledeče: Sovjetska vlada bo pozdravila vsak resen poizkus v vprašanju razorožitve in je pripravljena, da sprejme najradikalnejše predloge, ako jih bodo istočasno sprejele tudi vse ostale države. V paktu varnosti vidi Rakovski nezasišano nasilje nad premaganimi

državami in zaslužjenimi narodi. Sovjetska vlada smatra, da je najbolje sredstvo za zagotovitev in uvrstitve miru v Evropi revizija mirovnih pogodb. Dokler obstoje te mirovne pogodbe in dokler je radi njih del Evrope obsojen, da mora biti kolonija ostalega dela Evrope, je smešno govoriti o kakih pogodbah o varnosti.

PRED SKLICANJEM ITALIJANSKEGA PARLAMENTA.

Rim, 26. septembra. Vse kaže, da bo zbornica sklicana v prvi polovici novembra. O dnevnem redu se vršijo v političnih krogih najrazličnejša ugibanja. Verjetno pa je, da bo zbornica predvsem nadaljevala delo, ki ga je morala zadnjič nenadoma prekiniti radi umora Matteottija. Proučila bo celo vrsto odlokov, ki jih je izdelala sedanja fašistovska vlada. Dalje bo zbornica razpravljala o najvažnejših gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo predvsem poljedelstva. Končno bo zbornica tudi proučila nov tiskovni zakon.

NAŠA VLADA PRIPRAVLJENA NA KONFERENCO.

Rim, 26. septembra. Zunanje ministrstvo je dobilo od jugoslovanske vlade obvestilo, da je jugoslovanska vlada pripravljena na konferenco, ki se ima vršiti v Benetkah. Jugoslovanska vlada je pristala tudi že na dan sklicanja konference, t. j. 1. oktobra.

PRIPRAVE ZA KONGRES V LIVORNU.

Rim, 26. septembra. Politični položaj je v bistvu neizpremenjen. V političnih krogih se še vedno nadaljujejo razprave o predstojećem kongresu liberalcev v Livornu. Vse kaže, da bo na tem kongresu prevladovala protifašistovska struja. V tem smislu piše posebno glavno glasilo liberalcev »Giornale d'Italia«. Iz Livorna poročajo, da tamkaj že adepirajo gledišče, v katerem se bo vršil kongres. Poleg glavne dvorane, kjer se bo vršilo zasedanje kongresa, bo restavracija in telefonske govornice, ki bodo služile direktni zvezi z Rimom. Kongresa se bo udeležilo 50 senatorjev in 40 poslancev, med njimi tudi Salandra.

NEURJA V GOR. ITALIJI.

Milan, 26. septembra. Iz Gornje Italije zlasti iz gornjega Ponadija prihajajo poročila o hudih nalihvih, ki so bili tamkaj te dni. Škoda je velikanska. Iz Rima je odpotoval v prizadete kraje minister za javna dela Farrocci, ki je prispel danes jutraj v Bozen. Ogledal si je kraje, ker je divjala nevihta, nakar je odpotoval zopet v Rim.

DELAŠKA STRANKA NA ANGLEŠKEM PROTI KOMUNISTOM.

London, 25. septembra. Neka okrožnica delavske stranke pravi, da bo na sedanjem kongresu delavske stranke predlagano, da se odbije prošnja komunistov za vstop v delavsko stranko. Okrožnica pravi dalje, da niti en komunist ne sme priti v parlament kot delavski kandidat.

MILICA VUKOBRANKOVIĆ NE BO POMOŠČENA.

Dunaj, 25. septembra. Prošnja za pomoščeno Milice Vukobranković je odbita z motivacijo, da so jo porotniki enoglasno proglasili za krivo umora potom zastrupljenja.

Vsled pokvarjene telefonske zveze z Beogradom so izostala najnovejša beograjska poročila.

DOGOVOR ZA IZGRADNJO JADRANSKE ŽELEZNICE PODALJŠAN.

Beograd, 26. septembra. Dogovor z Blairovo skupino je podaljšan. Vlada je prejela od Blairove skupine tri milijone dolarjev za dograditev Jadranske proge. Če bi potrebovala vlada še nadaljni kredit, ji bo izplačala Blairova skupina nadaljna dva milijona dolarjev. Dogovor za dograditev Jadranske železnice je podaljšan do konca marca leta 1925. Vlada bo v kratkem predložila skupščini zakon o definitivnem trasiranju Jadranske železnice. Naravno je, da se bo ta predlog strogo držal zakone, ki je bil izglasovan v skupščini ob priliki sprejema Blairovega posojila.

DELO ZA JAVNO VARNOST V JUŽNI SRBIJI.

Beograd, 26. septembra. V Beograd je prispel podtajnik notr. ministrstva Cemović, ki je z generalom Torrićem in načelnikom notr. min. Lazićem končal svojo misijo za ugotovitev stanja javne varnosti v južni Srbiji.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza, dne 26. septembra.
Vrednote.

Delnice. a) Denarni zavodi. Celjska posojilnica denar 210. Ljubljanska kreditna banka denar 225, blago 235, zaključ. Merkantila banka denar 123, blago 130. I. Hrvatska štedionica denar 916. b) Podjetja. Strojne tovarne in livarne denar 148, blago 156. Združene papirne lad. 123. Založnice itd. 4 in po % kom. zad. drž. banke blago 90.

Produkti.

Tramli merkant. tesani 5 m dolž. 16/22 cm frko meja kol. 3 vag. denar 418, blago 425, zaključ. tramli merkant. tesani 7 m dolž. 19/24 cm frko meja kol. 1 vag. denar 418, blago 425, zaključ. remeljni 4 do 5 m 8/10 cm frko meja kol. 1 vag. denar 804, blago 812, zaključ. letve 3 do 4 m 3/5 cm frko meja kol. 2 vag. denar 636, blago 640, zaključ. hrastovi plohi 1. 3, 5, 6, 8, frko Lj. denar 1500, drva suha bukova 1 m dolž. frko naklad post. denar 26,50, ogelje 1 v. višano frko meja denar 113, pšenica domača frko Lj. denar 370, pšenica bačka frko bačka post. blago 360, koruza bačka frko bačka post. blago 285, koruza umetno sušena frko sloven. post. blago 287,50, oves bački frko bačka post. blago 270, suhe gobe srednje denar 60, fižol ribičan frko Lj. orig. denar 500, fižol ribičan brutto za netto frko Postojna pretresen blago 650, fižol koks orig. frko Lj. denar 450, fižol koks z roko izbran frko Lj. denar 550, fižol mandaloni frko Lj. denar 350, laneno seme par. Lj. denar 635, konoplja mandžurska brutto za netto frko Lj. blago 880, brinje Hrvat. frko Karlovac blago 250, repica divja frko Slavon. post. blago 255, l. garant. banat. čista svinjska mast za kg frko magac. Lj. blago 35, l. so. l. lena samo hrbtna slanina za kg frko magac. Lj. blago 34, l. prekajena slanina frko magac. Lj. blago 36, krompir uzančni frko naklad. post. dobava oktob. kol. 10 vag. denar 130, blago 135, zaključ.

Zagreb, 26. septembra. Dunaj 10,10—10,30. Italija 315—318. London 321,50—324,50. New-York 71,25—72,25. Pariz 381,50—386,50. Praga 215,50—218,50. Curih 12,65—13,75.

Curih, 26. septembra. Zagreb 7,40. Praga 15,75. New-York 525,25. London 23,49. Pariz 27,65. Milan 23,07. Berlin 1,25. Dunaj 0,007410.

Trst, 26. septembra. Predborza. Beograd 31,65—31,75. London 101,80—101,90. Pariz 120,20—120,50. New-York 22,70—22,775. Curih 423—434. Praga 68,10—68,40.

Sodišče.

§ 314. K. Z. ALI SAMO MISLIL SI JE IN Vendar ga je policijski stražnik slisal.

Sodnik: »Vi ste France Hren, posestnik pri Grosplju... Aha, vas pa policaj v očeh bodejo... Ali ste že predkaznovani?»

Obdolženec: »Se nobenkrat, gospod. Sodnik: »Ni res! Enkrat že in sicer ravno radi prestopka po § 314 k. z., radi katerega vas imamo danes tu. — Kaj pa lažete, imamo vse zapisano! Vas strašno jezi, če stražnik koga aretirja. Toženi ste, ker ste zadnjič, ko ste srečali dva policijska stražnika, ki sta gnala nekega pijanca v zapor, zakričali: »Le prerukaj jih... ampak sta dva, jih ne boš zmogel.«

Obdolženec: »Ni res, gospod. Samo mislil sem sam pri sebi, »de b' Mikuž ta dva pulcaja mal' prerukov.«

Sodnik: »Aha, samo mislili ste si, policijski stražnik ima pa taka ušesa, da vas je slisal. Si pač glasno mislili.«

Višji stražnik Pirih, kot priča zaslišan, potrdi inkriminirane besede s pristavkom, da so dale obdolženčeve besede pijanemu Mikužu povod, da se je bolj otresal.

Sodnik: »I, kaj vas pa tako pogreje, če narajo kakoga pijanca v »špekhamro«?

Obdolženec: »Samo mislil sem si.«

Sodba: 50 dinarjev globe, v slučaju nezdržljivosti 1 dan zapor.

Sodnik: »Drugič boste prišli v zapor. Do enega meseca vas lahko zapremo. Take reči mislite doma v postelji.«

ORIGINALNE ZAGOVOR GA JE REŠIL. Lotze Slak, delavec na mestni pristani, se je javil dne 16. VIII. bolnega in dobil od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev od 16. do 26. VIII. in od 4. do 16.

IX. hranarino. Vsega skupaj je dobil 319 D. Dokazal so mu pa, da je samo prvi dan izostal od dela, sicer je pa ves čas delal. Sledila je ovadba radi prestopka goljufije. Pri prvi obravnavi je priznal, da je porabil denar in izjavil, da je pripravljen škodo poravnati. Obsojen je bil na 1 teden zapor in na povračilo od okrožnega urada prejetih 319 Din. Zoper to sodbo je prigljal vzklik na deželno sodišče. Druga instanca je priznala stvar zopet na prvo instanco v ponovno obravnavo, ki se je vršila danes.

Zagovor: »Nisem vedel, če se sme delati v takem slučaju, ali ne. Zakaj, se nikdar nisem imel opravka z blagajno. Bolel sem bil pa res, čeprav sem delal. Imov sm t. e. Težko sem delal, zmagoval sem delo samo zato, ker sem bil zaposlen kot voznik in sem se vozil. Kar sem več zaslužil, kot sem dobil od okrožnega urada hranarine, sem porabil radi boleznin in sicer za od zdravnika predpisano hrano, ker običajne nisem smel jesti.«

Sodnik: »K punci bi bili šli raje po denar, ki vam je »triper« pustila, ne pa k Okrožnemu uradu. — Zaenkrat ste oproščen — plačate samo 25 dinarjev takse, drugič bo pa huda goljufija.«

KER GA JE SRAM, DA ŠKOFOV LIST TAKO NESRAMNO PIŠE.

Vinko R., tapetnik je trgal »Slovenca« s časopisne deske pri Jugoslovanski tiskarni. Ko ga je pri tem delu zasledil višji policijski stražnik Rogelj in flagrantni ter ga stavil na odgovor, je navedel kot motiv dejanja dejstvo, da »ga je sram, da škofov list tako nesramno piše.« — Stražnik ga je gnil na policijsko direkcijo, kjer so ga pridržali v zaporu ter ga izpustili šele drugi dan popoldne, ko se je ugovorilo, da ima stalno stanovanje v Ljubljani — na-

kar so ga ovačili radi hudobne poškodbe tuje lastnine sodišču. — K današnji obravnavi ga ni bilo, zato je bil kontumiciran. Obsojen je bil radi prestopka hudobne poškodbe tuje lastnine v smislu § 468 k. z. na 24 ur zapor.

To in ono.

Fašisti in Francija.

Med Francijo in Italijo oziroma pravilneje Francozi in fašisti, so se dogodili v zadnjem času čudni mejni incidenti. Italijanski šovinisti so, kakor znano, menja, da je francoska Savoja, Nizza in Korzika italijansko ozemlje. Da so med temi šovinisti na prvem mestu, ni treba čisto posebej povdarjati. Dosedaj temu nazoru se branijo fašisti frankirani svoja pisma, ki jih pošiljajo svojim prijateljem v francoski Savoji in višini, kakor je določeno za pisma v tujino. Njihovi prijatelji v Franciji pa se zopet branijo plačati kazni za premoško frankirana pisma. V Nizzi so zlasti na dnevnem redu razni incidenti, kar je naravno, ker velja Nizza kot sedež fašistovskih karbonarov. Francozi gredo sedaj še z obžudovanja vredno nobleso preko teh otroških junstev fašistov na dnevni red, toda tudi njihova potrpežljivost gre h koncu. In da po pravici, kaže sledeči dogodek:

Te dni se je pripetil zopet značilen incident v pristanišču Bastija na Korziki. Italijanski parnik z znakom fašija, prenapolnjen s turisti, je pristal. Pri reviziji se je izkazalo, da nima niti en potnik vidiranega potniškega lista. Ko se je fašiste vprašalo po potnem listu so izjavili, da jim potni list ni potreben, ker je Korzika italijanska zemlja. Francozi kot vladni ljudje niso hoteli trčati stvari do skrajnosti in pristaniški ka-

pitan je dovolil, da smejo v skupinah po deset v mesto. To pa so Italijani ogroženo odklonili, nakar je tudi Francoze minila potrpežljivost in so dejali Italijanom, da naj takoj izginijo iz pristanišča s svojo ladjo. Na obrežju se je med tem nabrala velika množica, ki je manifestirala svoje »italijanstvo« s tem, da je pričela ladjo bombardirati s kamni.

Tako se je žalostno končalo poitalijanje francoske Korzike. Nas italijanska nadutost seveda le veseli in samo želimo, da bi doživeli fašisti še mnogo podobnih junstev.

Odprava galej na Francoskem. Kakor znano, je dosedaj eksistirala na Francoskem kazen galej. Zločince so odpeljaval v Gyano, kjer so bili prisiljeni h galejnemu delu. Obenem je pošiljala ta policija nepopoljšilivce iz vrst poklicnih tatov in iz vrst že večkrat kaznovanih zločincev. Ustred za kaznjencev je bila strašna, kakor tudi usoda paznikov in upravnega uradništva. Edina korist je bila le v tem, da je bila domovina za vedno rešena zločincev, ki je bil poslan tja.

Ta sistem je bil večkrat že strastno kritiziran in najbolj se mu je očitalo, da ne zadošča namenu kazni, ker ni vodil k poplajanju zločincev. V poslednjem času se je žurnalst Albert Londres z vrsto člankov zavzel za izboljšanje teh razmer in s pestriimi barvnimi slikami bedo galejcev v Gyani. Njegov glas je našel v javnosti velik odmev in končno se je celo vlada pričela zanimati za to vprašanje in imenovala najprej posebno komisijo, da prouči tamšnje razmere. Ko je bil oddan referat te komisije, se je vlada odločila, da ne bo več pošiljala obsojencev k prisilnemu delu v Gyano. S človeškega stališča je ta odlok vsakor hvala vredna, vendar nastane vprašanje, kaj počne razvratelstvo državnih za-

porov z lavino blata, moralne bede in pokvarjenosti, ki zdaj poplavi ječe v Franciji. Muzej neumnosti. Na Dunaju vzbujajo veliko pozornost nenavadni načrti treh ljudi: osnovati muzej neumnosti. Kaj bi spadal vse vanj, je pri ogromnem materijalu težko opredeliti. Vsekakor bi prišli v poštev predvsem vsi sodobni reprezentanti neumnosti, kakor gotovi ministri, generali, diplomati, profesorji, pisatelji itd. Slavni neumni ljudje preteklosti bi bili sedanjosti ohranjeni z voščeniimi figurami. Nadalje bi se oziralo na razne uradne akte, marsiktere zakone in tudi literarne produkte. Ta ideja zasluži vsekakor priznanje, ker je res čudno, da človek doslej še ni ustvaril muzeja za svojo neumnost, ko ima sicer že vsaka stvar svojo palačo. Vendar so Dunajčani v zadreg glede ravnanja. Doslej še niso našli muža, ki bi bil sposoben voditi muzej neumnosti. Upravna komisija bi bila pa nevarna, ker bi gotovo člani med seboj poskušali vtakniti drug drugega v razstavno ormar.

Amerikanski general o vojni s pilmi. Glasom poročil iz Filadelfije je general Squier zjavil Franklinovemu zavodu v Filadelfiji pred zborom učenjakov, da bodo v bodoči vojni metala smtonosne pline letala. Kontrolirana s pomočjo Hertzovih valov. Po mnenju generala Squira bi zadostovalo le malo število letal, da bi se v dveh dneh pogubili celi narodi.

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

113

EDGAR RICE BURROUGHS, TARZAN IN SVET

V sekundi je bila opica zopet na nogah in se znova lotila Tarzana. Tokrat resno, ker sta se oba sprijela in se grizla, dokler niso prsti opičjega človeka dosegli grla svojega napadalca. Tedaj se je mladi samec takoj udal.

Ko je tiho ležal na tleh, ga je Tarzan spustil in vstal. Mlade opice ni hotel ubiti, pač pa le poučiti in obenem pokazati drugim, da je še zmirom njihov mojster.

Nauk je uspel, ker so se odslej mlade opice izogibale Tarzana, kakor se spodobijo za mladiče, če so starejši in ugledni člani plemena v bližini. Obenem tudi starejši samci niso poskušali omejevat Tarzanovih predprav.

Samice so bile s svojimi mladiči nezaupljive napram njemu in če se jim je preveč približal, so rjoveč planile nanj. Potem je bil Tarzan toliko pameten, da je skočil v stran in jim ni storil nič zalega, kakor je to običaj pri opicah; le pobesneli samci napadajo matere. Čez čas so se ga privadile tudi samice.

Kakor prejšnje čase je hodil Tarzan zopet z opicami na lov in ko so spoznale, da je pametnejši od njih, ker jih je vodil zmirom k najboljšim virom in ker je lovil s svojo zanjko okusno divjačino, ki so jo le redkokdaj okušale, so ga zopet spoštovali kakor nekdanj, ko je bil še njihov kralj.

Tako so ga zopet izvolile svojim poglavarjem, ko so zapustile amfiteater in se podale na svoja romanja.

Opičji človek je bil s svojo usodo popolnoma zadovoljen. Sicer ni bil srečen — sreča je bila zanj za zmirom izgubljena — toda bil je vsaj kolikor mogoče daleč od vsega, kar bi ga spominjalo njegove bolečine. Ze davno je opustil namen, da bi se vrnil nazaj h kulturi in zdaj se je tudi odločil, da ne obišče več svojih prijateljev Wazirov. Odrkel se je človeštvu za zmirom. Kot opica je pričel živeti in kot opica je hotel tudi končati.

Le ene stvari ni mogel izbrisati iz spomina in sicer, da se žena, ki jo je ljubil, nahaja ne daleč od okrožja njegovega plemena. Otresti se tudi ni mogel strahu, da je neprestano v nevarnosti. In kako slabo je čuvana! Vsa je videl, kako se je Clayton bedno ponašal! Čim več je Tarzan premišljal, tem bolj se je oglašala njegova vest.

Končno si je očitil, da je zaradi svoje egoistične bolečine in svojega ljubosumnja pozabil na varnost Jane Porter.

Od dne do dne se je ta misel vztrajneje oglašala in končno se je skoro odločil, da se vrne

k obali ščitit Jane Porter in Claytona. Tedaj pa je prejel vest, ki je izpremenila vse njegove načrte in ga kakor norega pognala proti vzhodu, ne da bi se oziral na kakšne nevarnosti.

Predno se je Tarzan vrnil k opicam, je mlad samec, ki ni pri lastnem plemenu našel nobene družice, odpotoval po običaju skozi divjo džunglo, kakor potujoč vitez iz starih časov, da si pridobi lepo damo sosednjega naroda in jo odpelje domov.

Vrnil se je ravnokar s svojo nevesto in hotel pripovedovati svoje doživljaje, predno jih pozabi. Med drugim je poročal o velikem plemenu čudnih opic, ki jih je spotoma srečal. Bili so sami poraščeni moški obrazi, je pravil in med njimi je bila le ena samica, še svetlejša polti kakor ta tujec. Zraven je s prstom pokazal na Tarzana.

Opičji človek je pazljivo poslušal in stavil potem par vprašanj, da je opica, duševno precej neokretna, komaj mogla dovolj hitro odgovoriti nanje.

»Takšni so bili.«

»So imeli okrog pasu kože Nume in Sheete in palice in nože?«

»Da.«

»So imeli rmene obroče na rokah in nogah?«

»Da.«

»In samica je bila majhna, ozka in zelo bela?«

»Da.«

»Kaj je bila istega plemena ali le letnica?«

»Veli so jo za roko, večkrat tudi za lase, ki so rasti na njeni glavi, jo venomer suvali in bili. O, bilo jih je res lepo gledati.«

»O bog,« je mrmral Tarzan.

»Kje so bili, ko si jih videl in v katero smer so šli?« je nadaljeval opičji človek.

»Bili so pri veliki vodi za nami.« Zraven je pokazal proti jugu.

»Ko so šli mimo mene, so šli proti jugu, v gor, ob vodi.«

»Kdaj?« je vprašal Tarzan.

»Pred polovico meseca.«

Podpirajte „Jugoslovensko Matico“

KUPUJTE

pri onih trgovcih, ki oglašujejo v

„Narodnem Dnevniku“.

MALI OGLASI

Zasebni uradnik
vešč vseh pisarniških del želi vstopiti v dobro idočo podjetje kot pisarniška moč. Ima kavčije 25.000 Din. Ponudbe pod Z. R. 1925 na upravo.

Pohištvo
se po ugodni ceni na prodaj. Natančneje se poizve v lilski ulici št. 21, pridišje levo, Ljubljana.

Sprejme
se več boljših gospodov na dobro domsko hrano. Naslov pove uprava lista.

Proda se
po ugodni ceni dinamno stroj 3/4, P. H. predvorno blago, dalje 2 pletilna stroja, razne volnene pletenine, konjske odeje (koce) sušno itd. Polzeve se pri Francu Triplat, Moste št. 25, p. Žirovnica, Gorenjsko.

Motocikelji
„Pušč“ 5 PH, dobro ohranjen se po ugodni ceni prodaja. Natančneje se poizve: Pod Ježo 98. Novi Vodmat-Moste.

Elegantna spalnica
nova, kompletna, jesenova, polirana, se ugodno prodaja. Naslov pove uprava lista.

Lepo mebljavano sobo
s posebnim vzhodom že le močje v sredini mesta, išče mlad samostojen gospod. Ponudbe na upravo lista pod: „Separaten vbo“.

Učni tečajji
za izdelovanje damskih klobukov. Modni salon za damske klobuke Alojzija Vivod roj. Mozetič, Ljubljana, Pred Skofljo 21/II. sprejema dame in gospodine v praktičen pouk v svrhu priučanja za lastno rabo. Samostojno izvrševanje vsakovrstnih modnih klobukov. Nadaljnja polasnica od 10—1 ure popoldan.

Iskasant
prevzame kasiranje časopisnih naročin, zavarovalnih društvenih članarin, trgovskih terjatev. Nudim varščino. Cenjene ponudbo pod „Inkasant“ na upravo lista.

Stanovanje
s kuhinjo in 2 malimi sobami ali 1 veliko se išče v Ljubljani ali okolici. Plača se mesečno do 1600.— K. Cenjene ponudbe na upr. lista pod „Čimpreje“.

Občinski tajnik
vešč vseh občinskih in vojaških del išče mesta. Ponudbe pod Z. R. 1925 na upravo.

Kot družabnik
vstopim v katerikoli dobro idočo podjetje s kapitalom 50.000 Din. Resne ponudbe pod Z. R. 1925 na upravo.

Iščem prijateljico
ki bi bila pripravljena delati nedeljske sprehode in izlete v ljubljansko okolico ali tudi kam dalje. Gospodične vselega znašaja in prijatne znanosti naj pošljejo svoje naslove na upravništvu lista najkasneje do 1. oktobra t. l. na šifro »Vesela družba«.

Pisalni stroj „Oliver“
predvorni izdelki, skoro nov, naravoslovne knjige, kakor Brehm: Tierleben, 10 sv. Kerner v. Marilau: Pflanzenleben, Dr. Haacke: Schöpfung der Tierwelt, Dr. Neumayr: Erdgeschichte, Dr. Mayer: Weltgeschichte, Dr. Hatzfeld: Völkerkunde, Dr. Hantzsch: Mensch, skupaj 10 sv. Mayer: Konversationslexikon, 24 sv., vse te knjige v krasotni izdaji in usneti vezbi, dalje klasiki Cottaleve izdaje ter razne juridične, znanstvene in beletrične knjige, vse v najboljšem stanju se prodajo. Naslov na upravo lista pod šifro „Razprodaja“.

Gospodična
govsko izobrazena išče mesta v pisarni, bodisi za knjigovodkinjo, kontrolistino ali blagajničarko. Pripravljen je iti tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe na upravo lista pod „Pisarniška moč“.

4000 — R
nagrade dobi, kdor preskrbi ožje injezmu, marljivemu in zanesljivemu upokojencu mesto hišnika v Ljubljani ali v okolici iste. Cenjene ponudbe na upravo lista pod „Hišnik“.

Pozor!
Solobrevzniki! Dobilo se predpisane telovadne triko hlače kratke in dolge, temne modre, ter telovadni čaraji. — P. Capuder, Dalmatinska ulica.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega ljubega, nepozabnega soproga, oziroma predobrega, skrbnega papana, brata, svaka, zeta in strica, gospoda

Josipa Schrey-a,

trgovca z vinom in posestnika

ter za mnogobrojno čaščeče spremstvo na njega zadnji poti, izrekamo vsem našo najpriskrnejšo zahvalo.

Posebej pa se zahvalujemo preč. oo. frančiškanom za tolažilne obiske povodom boleznin preblagega pokojnika, gg. zdravnikom za požrtvovalno zdravljenje, pevskemu društvu „Slavec“ za ganljive žalostinke, telovadnemu društvu „Sokol“ v Štepanji vasi za čaščeče spremstvo pri pogrebu in končno vsem darovalcem prekrasnega cvetja na krsto pokojnikov.

Vsem naša tisočera zahvala.

V LJUBLJANI, dne 25. septembra 1924.

Žalujoči ostali.

Najboljši uspeh
Imajo oglasi v
Nar. Dnevniku!

Trboveljski
premog
drva, koks
angleški premog
silezijske briket
dobavlja
Ilirija
tu, Kralja Petra trg št. 8.
Tel. 220. — Plačilo
tudi za obroke.

FRANC CERAR,

družba z o. z.

v Domžalah pri Ljubljani

slamnikov

in klobukov

zaloge v Celju, Gospodstva 4.

Popravi se sprejemajo vsako

sred v Ljubljani, Prešernova

ul. 6. na dvor, Kovarščica & Tršan.